

VER VAN HUIS

PETER CAREY BIJ DE BEZIGE BIJ

*Zijn verborgen bestaan*  
*Parrot en Olivier in Amerika*  
*De chemie van tranen*  
*Amnesie*

Peter Carey

*Ver van huis*

Vertaald door Hien Montijn



2018

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM

Copyright © 2018 Peter Carey  
Copyright Nederlandse vertaling © 2018 Hien Montijn  
Oorspronkelijke titel *A Long Way From Home*  
Oorspronkelijke uitgever Hamish Hamilton, New York  
Omslagontwerp Moker Ontwerp  
Foto auteur Laura Wilson  
Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge  
Druk Bariet Ten Brink, Meppel  
ISBN 978 94 031 0310 5  
NUR 302

[debezigebij.nl](http://debezigebij.nl)

Bacchus Marsh,

53 kilometer van Melbourne



Eén vader verslaan is voor een meisje al een uitdaging, maar tussen mij en wat ik wilde, namelijk - en dat is geen onzin - een prachtig kereltje dat Titch Bobs heette, stonden er twee.

De eerste vader was mijn vader. Bij het horen dat ik, zijn kleine Irene, zijn muisje, zijn ieniemieniemademoiselle helemaal uit zichzelf een huwelijksaanzoek had gedaan aan een man van een meter zestig, verslikte hij zich in zijn Wheaties.

Titch' vader was de tweede. Hij kwam op een holletje het hek uit, een en al welwillendheid. Ik was een schoonheid, een beeldje, totdat hij me, in de gang bij de kapstok, reden gaf om hem een klap in zijn gezicht te geven.

Mijn zus was ouder en had 'meer ervaring.' Ze begreep niet wat ik in zo'n kleine echtgenoot zag. Was ik van plan een nest muizen groot te brengen? Haha, erg leuk. Beverly was een meter achtenvijftigendriekwart en verbrak voortdurend verlovingsen voor slungel Reus, kolos Dino of de beroemde voetballer wiens naam ik, zo slim ben ik wel, niet noem. Ik zou niet eens zijn hand durven schudden, laat staan dat andere zaakje.

Beverly kreeg haar verdiende loon, oftewel dertig uur weeën en hoofden ter grootte van een pompoen. Mijn kinderen waren klein en volmaakt als hun pappa, volmaakt qua proporties, qua perfect op elkaar afgestemde ledematen, met de roze appelwangen die ze van Titch en de glimlach die ze van mij hadden. Mijn zus vond mijn geluk onverteerbaar. Jarenlang zocht ze naar bewijs dat het 'nep' was. Toen haar eerste echtgenoot de benen naar New Zealand nam, schreef ze me een hatelijke brief om te zeggen dat ik meer aandacht aan mijn echtgenoot dan aan mijn kindjes besteedde.

Haar jongens, zei ze, waren alles voor haar. Ze wist best, schreef ze, dat ik Titch alleen maar was getrouwd om zijn geld. Natuurlijk was ze van streek. En terecht. Zij had een klootzak getrouwd. Kon ze, want gescheiden 'zonder een cent', nu dus alsjeblieft in het huis van onze jeugd gaan wonen dat we beiden hadden geërfd en waarvan ze de verkoop altijd had weten te verhinderen? Of Titch en ik dat geld hadden kunnen gebruiken, vroeg ze niet. Zou het onze levens veranderd hebben? Natuurlijk. Ik liet haar het huis voor een schijntje huren zonder te zeggen wat ik ervan vond.

Beverly zei graag dat ik eigenzinnig was, een idee dat ze van ma had overgenomen. Maar ma wilde dat ik eigenzinnig was. Ze vond het heerlijk te zien hoe ik mijn gang ging. Ma was namelijk een beetje uit hetzelfde hout gesneden en gezegend met zulke mooie tanden en jukbeenderen dat je er alles voor overhad om haar te zien glimlachen, ook al moest je daarvoor een wasmachine kopen. Ze kreeg pa zover dat hij de Ford aanschafte, wat Titch aan onze voordeur in Geelong, Victoria, Australië bracht. Het was v-dag, 8 mei 1945.

We zullen nooit weten waarvoor ma de Ford had gedacht te gebruiken. Een ritje naar Colac voor een bezoek aan haar zus na de kerk? Dat was iets wat je zelfs pa niet hoefde voor te schotelen. Het maakte niet uit. Hij zette de volgende stap en schreef de cheque uit voor de verkoper, Dan Bobst, die er, zo ontdekte ik toen ik op v-dag de voordeur opende, 'gratis' door zijn zoon te geven rijlessen bij leverde. Lieve heer, wat een heerlijke aanblik was die jongeman op een zondagochtend met zijn kartonnen koffer op onze voorgalerij. Hij kwam, zo kreeg ik te horen, bij ons logeren.

Arme ma, helaas was het haar niet beschoren ooit de sleutel in het contact te steken, en iedereen was zo van slag en had het zo druk met de begrafenis dat niemand de jongeman zei dat hij kon vertrekken. En omdat hij nergens anders terecht kon, pakte hij zijn 'valies' uit en 'wachtte instructies af' zoals hij het later graag formuleerde. De Ford stond op onze oprit, zonder duidelijke aanwijzingen dat hij bij de erfenis hoorde.



Ma lag op het kerkhof van Mount Duneed en de nieuwe kostganger was de enige die me hielp haar spullen uit te zoeken. Hij zei niets over de auto of over de lessen die hij aan de overledene had moeten geven. Hij vroeg me of ik kon autorijden. Ik zei hem dat hij met ons mocht mee-eten als hij om zes uur 's avonds thuis kon zijn. Te midden van alle treurnis was de knappe man met de rode wangen een grote, mij onontbeerlijke troost. Ik kon het bijna niet geloven. Ik kookte voor hem en hij schraapte zijn bord schoon en hielp met afdrogen. Als ik huilde, troostte hij me. Hij verzorgde zich goed: hij liet talkpoeder achter op de badkamervloer.

Terwijl in de verte de ankerkettingen van de oude, in Corio Bay voor anker liggende oorlogsschepen te horen waren, vertelde hij me 's avonds aan Western Beach verhalen over zijn vader die hij grappig vond en waarvan de draagwijdte veel verder reikte dan ik kon vermoeden. Mijn ogen prikten bij het horen dat die prachtige jongen zijn arm had gebroken bij het aanzwengelen van de propeller van zijn vaders vermaledijde eendekker; dat de oude bullebak hem had geleerd te landen door achter hem zittend op de plaats van de navigator zijn slanke rug net zo lang met zijn vuist te bewerken tot hij de knuppel genoeg omlaag drukte; dat hij hem in Bullengarook achterliet bij een stel oude Ierse vrijgezellen tot ze geleerd hadden hoe ze hun aankoop konden berijden. Zoonlief werd Titch genoemd, maar soms heette hij Zac, wat een ander woord voor kwartje is en een zac is derhalve een halve shilling of een halve bob, wat weer de naam van zijn vader was. Laat maar zitten. Lieve here jesus, voor mij was hij gewoon Titch, en ik leek op aarde gekomen te zijn om zijn gemartelde lichaam en zijn schalkse vreugdevolle ziel lief te hebben.

Hoe kon ik, beste Beverly, weten wat voor soort leven mijn hartenwens ten gevolge zou hebben? Onze vader leefde nog op de dag dat ik voor het eerst mijn oog op Titch liet vallen. Mijn kindjes waren nog niet geboren. Ik kon niet autorijden. Het tijdperk Holden versus Ford was nog niet aangebroken. De Rondom Australië Re-

dex Duurtest-trial bestond nog niet, hoewel die, de grootste Australische autorace van de eeuw, het verhaal is waar het mij uiteindelijk om gaat.

Ik trouwde op dezelfde dag dat ik mijn rijbewijs kreeg. Ik reed ons de honderdzig kilometer naar Warragul. Daarna verhuisden we naar Sale, vervolgens naar Bairnsdale, en intussen verkocht Titch Fords voor zijn vader die hem altijd te weinig commissie afdroeg. Mijn kersverse echtgenoot was bijna in alle opzichten ideaal en dat wist ik al voordat ik zijn grote vernuft doorhad, iets wat je als laatste bij een autohandelaar zoekt. Liegen kon hij niet, althans dat leek zo. Hij overdreef nooit, behalve als het voor de grap was. Hij was geestig, brutaal. Hij had zich, vertelde hij me, bekwaamd in de kunst om geen klappen te krijgen, wat maar goed was, gezien de cafés waar hij zaken deed.

We woonden in pensions en huurkamers en aten hele kudde schapen, maar we waren ongelooflijk gelukkig, zelfs als zijn vader zich in de kamer naast ons bevond. Soms rolden we op zondagmiddag dubbel van het lachen over de vloer. Het was wat iedereen een prachtig leven zou noemen.

Mijn schoonvader lag altijd op de loer. Ik vertelde Titch niet wat voor walgelijke voorstellen hij me deed. Goddank heeft hij ze nooit gehoord. Evenmin leek mijn echtgenoot de tegen hem gerichtte beledigingen op te merken. Dan Bobs was geen knappe kerel, maar hij haalde zo onophoudelijk zijn kam door zijn haren dat ze uiteindelijk uitvielen. Titch wist niet wat ijdelheid was. Hij luisterde geduldig terwijl de schurk oeverloos opschepte over zijn wapenfeiten. Jarenlang liet ik me dit welgevallen tot de ouwe een Melbourne vrouw vond die hem verdroeg. Toen hij in de *Warragul Express* aankondigde dat hij met pensioen ging, durfde ik mijn ogen niet te geloven.

Dan had een plakboek met een leven aan krantenknipsels. Hij behaalde het eerste vliegbrevet in Australië. Hij vloog toestellen en kwam in de krant als hij ze te pletter vloog. Hij had op topsnel-

heid Fords van Melbourne naar Sydney gereden. Hij had een auto verkocht aan elke boerderij in het modderige zuivelgebied van Gippsland en op de vulkanische vlakten van Sunbury en dat deed hij volgens de oudeschoolstijl, dat wil zeggen, dat hij zijn zoon achterliet om rijles te geven. Gooide hij nu de handdoek in de ring? Of was dit 'met pensioen gaan' gewoon weer een kans om in de krant te komen?

Edith was al zeven en Ronnie was net geboren. Ik stopte hem in de kinderwagen zodat ik kon helpen met het overbrengen van zijn grootvaders bezittingen naar diens aanhangwagen. Ronnie werd wakker van de honger en een vuile broek, maar ik ging pas naar hem toe nadat ik een dekzeil over Dans vettige rotzooi had gooid. En toen wachtte ik nog tot ik bij de Lodge het rode achterlicht de hoek om zag gaan.

Al spoedig ontvingen we een ansichtkaart van 'mevrouw Donaldson' die zich voorstelde als de 'huishoudster' van de ouwe. Vervolgens kwam er een envelop met een knipsel uit de *Mordialloc Advertiser*. Hij was een schroothandel begonnen. Mevrouw Donaldson zei dat ze een 'grandioze' achtertuin hadden en 'Danny' had boven het toegangshek een bord geplaatst met: 's WERELDS OUDSTE VLIEGER. Hij verkocht afgedankt oorlogsmateriaal en af en toe een tweedehandsauto. Hij maakte nog een bord: ALS U HET HIER NIET VINDT, VINDT U HET NERGENS. We ontvingen een foto met daarop de 'verbouwde' voorgalerij: die rustte nu op vliegtuigpropellers.

VLIEGENIER TREKT ZICH TERUG IN WATTLE STREET.

Dan vroeg ons nooit rechtstreeks om geld. In plaats daarvan kwam hij langs met bijvoorbeeld een waterpomp voor een Ford uit '46. Niet dat Titch die nodig had, maar ik kreeg hem nooit zover dat hij zijn vader iets weigerde.

Beverly zei wel dat ik altijd mijn gang ging, maar het was Beverly die haar gang ging, door te weigeren om te gaan werken of ons huis in Geelong te verlaten. Daar zat genoeg geld in om een auto-

bedrijf op te zetten, maar Titch stelde me nooit vragen, maakte nooit ruzie, drong nooit aan.

Toen Dan bij ons was weggegaan om mevrouw Donaldson te koeioneren, vond ik een huis te huur in Bacchus Marsh, een kleine stad in een plattelandsgebied dat Titch al goed kende. Titch hoopte een handel in tweedehandsauto's op te zetten zodat we uiteindelijk Ford-dealers zouden worden. Met dat voor ogen koos ik het huis. Het bezat een enorm erf en een grote schuur die net zo breed was als het achterhek. Titch was zielsblij.

Je kunt zeggen dat het verhaal daar begint, op de plek van onze voorgenomen handel, onder de ogen van de buurman, een blonde vrijgezel met een krachtige kaak en een afwezige kont in een door een riem opgehouden broek, en een fronsend gezicht met diepe groeven in zijn voorhoofd. Hij trof me aan in mijn overall en met een moersleutel in mijn hand, terwijl hijzelf een vergiet vasthield, een soort cadeau. Toen ik de treurig innemende manier waarop hij met de kinderen omging zag, bedacht ik dat het misschien een slecht idee was om te vriendelijk tegen hem te zijn, want alles in het leven begint met vriendelijkheid.

We waren niet van plan van zijn diensten gebruik te maken.

Mevrouw Bobs had geen flauw idee wie ik was, dat ik bijvoorbeeld een frik van de oude stempel was en onlangs geschorst omdat ik een lastige leerling uit het raam van het klaslokaal had gehangen. Ze wist niet dat ik door het gerecht gezocht werd en dat ik een vaste gast was in *Deasy's Radio Quiz*, waarin wekelijks mijn prijzengeld bekendgemaakt werd. Ze wist niet dat ik een puinhoop van vleselijk verlangen en wroeging was, dat mijn kleine houten huisje, waarvan vloeren en tafels volgestouwd waren met boeken en papieren, voor de wet een brandrisico was. Een hypothetische bezoeker zou gedwongen zijn als een krab door de deur binnen te komen, tussen de clandestiene boekenplanken van voordeur naar gootsteen. De keukentafel was een chaos, hoog opgetast met nat wasgoed, academische kwartaalbladen en beduimelde derde-rangsromans met in de hoofdrol inspecteur Napoleon Bonaparte ('Bony') van de Queensland Police Force.

Aha, een boekenwurm, zou ze later zeggen.

Ik leefde al mijn hele leven in Australië in de overtuiging dat dat een vergissing was, dat mijn juiste plaats elders was, gelegen op een landkaart met Duitse namen. Ik leefde in de verwachting dat mij iets bijzonders zou overkomen of aan mij - deus ex machina - zou verschijnen en in dat opzicht was ik als een man die op een verlaten perron klaarstaat om op een aanstormende trein te springen. Ik was weggelopen uit Adelaide terwijl ik thuis op de pastorie had moeten blijven. Ik was getrouwd terwijl ik in mijn eentje gelukkiger zou zijn geweest. Ik was mijn overspelige vrouw ontvlucht, had de enige baan die me ooit was befallen opgegeven en was naar Bacchus Marsh gekomen om de beruchte tweede klas les te geven.

En als waar domineeskind wachtte ik nog altijd op mijn redding met een ongeduld dat mijn tenen in mijn smachtende schoenen deed kronkelen. Ik had zeer zeker naar mijn nieuwe burens uitgekeken, hoewel ik iets dergelijks niet had kunnen bedenken.

De avond ervoor was vervuld van vreselijke voortekenen. Langs mijn slaapkamerraam reed een paardenvan voorbij en vervolgens verschenen twee menselijke gedaanten. Ik rolde op mijn zij en wachtte tot het hoofd van het paard tevoorschijn kwam, maar toen de deur openging waren er slechts keukenstoelen te zien.

Ik viel weer in slaap en droomde. In die andere wereld zag ik de deuren van de van, nu bekleed en gecapitonneerd als een bank. Ze zwaaiden langzaam open en ik zag een man en een jongen een matras naar buiten dragen. Ze liepen onzeker de loopplank af en pas later begreep ik dat hun wankel loop niet veroorzaakt werd door wat ze droegen, maar omdat ze lachten. In mijn diepe slaap glimlachte ik toen ze het erf op zwierden. Net voorbij de buiten-wc lieten ze daar onder de notenboom hun komische vracht vallen. Toen pas had ik de grap door: het matras was geen matras, maar een enorme dikke slang met snorharen als een meerval, die zich voor de reis netjes had opgerold als een huisjesslak. De man en de jongen rolden de slang uit als vrijwillige brandweerlieden die midden op Main Street een brandslang uitrollen.

Vervolgens liep de man regelrecht het huis in waarbij hij de kop van de vreedzame slang onder zijn arm hield. Dit was weliswaar niet meneer Deasy van de radioquiz, maar hij had eenzelfde soort militaire snor. De jongen drentelde onbeholpen achter hem aan, hield vast wat hij kon, tot hij op de grond viel en daar heen en weer rolde alsof hij gekieteld werd.

Sinds enkele jaren zag ik het belang van mijn dromen in en ik beschouwde deze als een zeer positief exemplaar. Ik dacht, nog steeds in mijn slaap, dat er een tijd was waarin slangen gevederd waren.

Ik ontwaakte met een luchtig en vrolijk gemoed dat zich niet liet

verpesten, ook al hoorde ik buiten voor mijn deur mijn kippen klagen. Ik vond het zielig dat ze gefokt waren om zo stom te zijn en het speet me dat ik de arme schepsels liet wachten. Dat maakte ik goed door een emmer met een speciale traktatie samen te stellen, een mengsel van zemelen en levertraan waar ik nog eens voor ruim twee shilling koemelk aan toevoegde die ik met mijn hand mengde. Ik waste mijn handen, opende de achterdeur en trof de haan op de stoep aan. Maar eerst moesten de kippen gevoerd worden en dat wist de haan heel goed. Het was zijn eigen principe en hij wist waarom ik hem wegjoeg. Seks is overal, en met name wanneer je eraan ontsnapt bent.

Terwijl ik toekeek hoe de kippen aten, werd ik de drukte bij de burens gewaar: door het voormalig verlaten huis renden opgewonden kinderen. Ik was in pyjama en de grond voelde koud aan mijn blote voeten. De paardenvan was verdwenen; nu stond er in de enorme, aan één kant open schuur een buitengewoon voertuig gestald.

Ik stortte me niet als een wildeman op mijn burens. Ik trok mijn gewone kleren aan, een geruit tweed pak om in de tuin te werken en rubberlaarzen, en ik rolde de kruiwagen van de voorgalerij de straat op om de mest van de beesten op weg naar de veemarkt te verzamelen. Weer thuis sneed ik een bloemkool af en raapte ik de eieren die de kippen voor me gelegd hadden. Ik trok mijn riem nog een gaatje strakker aan. Ik waste de eieren en legde ze in een overblijfsel van mijn huwelijk, een afgebladderde emailen vergiet. Ik zou dit geschenk niet aanbieden als een onbekende die via de oprit kwam. In plaats daarvan zou ik door het met klimop begroeide hek van de zijschutting komen, een herinnering aan de oude vriendschap tussen een kapper (tot wiens boedel mijn huis behoorde) en de plaatwerker die een huisbaas was geworden.

Tot mijn verbazing stond ik tegenover een miniatuurjongen en -meisje die tussen de wilde munt speelden. Ze hadden een kippen-ei gevonden, een bewijs dat mijn kippen regelmatig op verboden

terrein kwamen. Ik weet niet meer of ik hen heb aangesproken. Ik liep in de richting van de aan één kant open schuur van de voormalige plaatwerker, in feite een bijgebouw dat de gehele achterkant van het terrein in beslag nam. Daar stond in de beschutting het voertuig: een tweekleurige Ford Customline. Uiteraard wist ik toen nog niet het merk, maar hij was zo nieuw en glanzend dat een volledige hemel - hoge stapelwolken - zich afspiegelde in de ronde bumpers.

Ik hoorde de stemmen van een man en een vrouw en ook de klanken van afkoelend metaal.

‘Wacht even.’

‘Nee, de andere.’

Het klonk alsof ze de afwas deden, zij waste, hij droogde.

De automobiel had een onweerstaanbare aantrekkingskracht op me. Eerst riep ik goedemorgen en daarna oe-hoe. Vervolgens betrad ik de schuur die het onderdak was geworden voor geschrokken opfladderende duiven. Toen, alsof een archiefkast over een betonnen vloer werd gerold, klonk er een ander vreselijk lawaai en kwamen ze vanonder de Ford tevoorschijn, een opvallend stel in verbleekte overalls, plat liggend op een monteurstrolley, iconische figuren met glimmend zilveren moersleutels in hun handen.

Meneer was nog geen een meter zestig en zij was nog kleiner. Mevrouws krullerige haar was zo in de war dat ze, hadden de overige tekenen niet op het tegendeel gewezen, een man had kunnen zijn. Met zijn egale, stralende gelaatskleur had de echtgenoot een vrouw kunnen zijn. Maar met praten over mannen en vrouwen zit je er helemaal naast. De nieuw aangekomenen staarden me aan en ik begreep dat ze, zijnde visioenen, niets hoefden te zeggen.

Ik ben Willie Bachhuber, zei ik, want de oorlog was minder dan tien jaar geleden afgelopen en de Duitse kwestie kon maar het best meteen afgehandeld worden.



Ik ben Willie Bachhuber, zegt de vreemdeling, God zegene hem. Waarom stemt mij dat dankbaar? Omdat hij niet zei dat hij William Bach of Billy Hubert heette. Oftewel, hij leek in geen enkel opzicht op mijn schoonvader, Herr Daniel Bobst, die zijn leven lang bang was voor mof versleten te worden. Dan had Bobst veranderd in Bobs en vervolgens zijn pilotenkletspraat opgedist alsof hij werkelijk de Koning van Engeland had gediend. Hij versterkte deze valse voorstelling door, toen hij zich terugtrok in zijn schroothandel, deze vol te stouwen met bomhulzen en ander afgedankt oorlogsmateriaal.

Maar Dan was nu uit ons leven verdwenen, samen met zijn overtuiging dat zijn zoon ter wereld was gekomen om naar zijn pijpen te dansen. Ik had al een maand geen aspirientje geslikt en ik wist waarom. Geen Dan. Niet meer. Titch was eindelijk als eigen baas bezig de maten van de schuur op te nemen en hij besepte dat ik hem niets op de mouw had gespeld: we konden hier drie wagens stallen. Ik vond het zo heerlijk om hem gelukkig te zien.

De herfstlucht geurde naar brandende bladeren. Een witte kip pikte naar wormen. Ik vroeg me niet eens af hoe ze daar gekomen was. Witte kippen, groen gras, blauwe lucht. Mijn Edith had afscheid genomen van haar laatste kosthuismaaltijd. Ze had ontdekt dat er achter het washok wilde canna's groeiden. Ronnie had een natte, glibberige tennisbal opgegraven, waarmee hij per ongeluk de buurman raakte. Meneer Bachhuber had een vergiet in zijn rechterhand, maar hij ving de op zijn borst afketsende bal op. Ondanks een bloemkool en op en neer wippende eieren in het vergiet wierp hij de bal zachtjes terug in de richting van mijn zoon die al

door het niet-gemaaid gras achter een kip aan weggerend was. Ik stak mijn moersleutel in mijn zak. Edith sprong op Ronnies kip af die wegvloog. Wie had ooit van een witte kip met machtige adelaarsvleugels gehoord? Ze landde op het tinnen dak van ons huis. Heel grappig.

‘Sorry,’ zei de buurman en ik begreep dat het zijn kip was.

‘Bachhuber,’ zei hij, me eraan herinnerend dat ik niet mijn naam had gezegd.

‘Wij zijn Bobs,’ zei ik, met een knik naar mijn man die met zijn Belgische plumeau slechts aandacht voor ons voertuig had.

‘Slechts oog voor auto’s,’ zei ik. Beste Titchy kon er niets aan doen. Zijn voertuigen moesten schoon zijn. Zelfs op de stoffigste weg naar de meest afgelegen boerderij zou hij alvorens daar te arriveren een kreek vinden, en met zeem en emmer zijn handen uit de mouwen steken. Zelfs in de smerigste omstandigheden presenteerde hij zijn voertuigen in showroomconditie, evenals zichzelf.

De buurman was lang, pezig en had dunne armen. Hij had het vergiet nog niet toegelicht en ik vond het ongepast om aan te nemen dat het voor ons was; hij was een knappe man met mooi blond haar dat hij uit zijn gezicht moest vegen. De zeer opvallende rimpel die tot aan zijn grote neus reikte gaf hem een bedrukte aanblik en jou het gevoel dat je hem zou willen troosten.

Hij zei: ‘Kan ik dit misschien voor u naar binnen brengen?’

Hij doelde op het vergiet en ik volgde hem naar binnen en probeerde me te herinneren waar ik de Kraft-cheddar had gestopt. Het was zondag en alle winkels waren dicht.

Het huis was een janboel en een zootje; de verhuizers hadden de autokrik in de gang gezet en de keukentafel in de woonkamer. In het pleisterwerk van de slaapkamer zat een gat dat ik niet had opgemerkt toen ik besloot het huis te huren. En nu pas ontdekte ik dat de oven bedekt was onder een laag ranzig vet. Ik stak het gasfornuis aan, maar het wilde niet branden. Ik streek een tiental lucifers af, brandde mijn vinger aan de laatste en moest toen inzien dat het gas niet was aangesloten.

Intussen was de buurman verdwenen. Waarschijnlijk uit gêne voor mij, maar we zouden ons huishouden wel op orde krijgen. Ik rolde de hydraulische krik die een meter tachtig lang was en een ton woog naar de achterdeur, de drempel over en de tuin door. Ten slotte blokkeerde het grind elke beweging.

Ronnie had het vergiet van de buurman ingepikt en was tussen de canna's bezig eieren te rapen. De buurman stond weer bij de schutting. Hij trok zijn wenkbrauwen op, misschien met het oog op de theedoek over zijn schouder. Hij had gevoel voor humor, maar hopelijk niet te veel.

Ik had geen vuur om te koken, maar er was brood en, wist ik, kaas en een paar appels. En dat we alleen met ons vieren waren stemde me heel vrolijk en blij.

Toen hoorde ik het knerpende geluid van banden over grind, en op ons erf kwam een Plymouth 1926 aanrijden, uitgerust met zo'n houtbrander uit de oorlogsperiode dat benzine op rantsoen was. Dit exemplaar bestond uit een groot cilindrisch fornuis. Hieruit kronkelde een pijp als een slang over het dak omlaag de motor in. Wie reed er nou in 1953 in zo'n geval rond?

Terwijl het raampje aan de bestuurderskant langzaam omlaag ging, reed het vehikel vlak voor mijn neus langs en legde daarbij een witte oliewalm over het erf.

Mijn schoonvader was aan de grafzijde van zeventig, maar hij stapte in zijn gebruikelijke katoenen stofjas, met heel veel poeha, ons erf op. Hoe was hij ons op het spoor gekomen? Hij liet een staggig vrouwmens in bont en op hoge hakken uitstappen. Dat moest mevrouw Donaldson zijn. Een domme trien, dacht ik toen ik zag dat ze de kinderen lollies gaf.

Niemand had meneer Bachhuber uitgenodigd, maar hij stond op de treeplank van de Plymouth en kijkend naar de troep op het dak ontdekte hij, zo te horen, een oude vliegtuigpropeller. 'Westland Wallace.' Hij sprak het uit alsof ik moest applaudiseren.

Beide kinderen pakten mijn hand, de schatjes.

De buurman sloot zijn ogen en zei ongevraagd: 'Meneer Dan Bobst voerde, vanwege motorpech met zijn Westland Wallace, een knappe landing naast het station van Jarrahmond uit, stapte vervolgens op zijn Malvern Star-fiets en reed vijftientig kilometer naar Orbost om reserveonderdelen te halen.' Hij leek net een slim kind dat een versje opzei.

Het gezicht van mijn schoonvader vertrok zich tot een sluwe grijns. Hij haalde iets uit zijn broekzak, het bekende groezelige groene visitekaartje dat hij na gedane dienst altijd weer teruggriste. Erop afgedrukt was de bekende imitatie van de Westland Wallace zoals die op de British Empire-tentoonstelling in Buenos Aires had gestaan. Boven deze afbeelding, in de verbleekte lucht, stond een besnorde vliegenier met een leren helm en vliegbрил. *Drieste Dan Bobs, oudste vliegenier ter wereld.*

'Dank u, meneer Bobs,' zei meneer Bachhuber. Ik zag met ontsteltenis hoe eerbiedig hij het visitekaartje vasthield. 'Maar ik weet precies wie u bent.'

Maar had iemand enig idee hoe belangrijk Dan Bobs zichzelf vond? Belangrijk genoeg om mij een rothumeur te bezorgen.

'Na een knappe landing naast het station van Jarrahmond stapte hij op zijn trouwe fiets waarop hij vijftientig kilometer naar Orbost reed. Waar' - Ronnie kneep in mijn hand en keek met wagenwijd open mond en bange ogen naar mij op - 'hij een stuk zeep kocht om de lekkende olieleiding te repareren.'

Je zou verwachten dat Dan graag zou willen weten hoe een volslagen onbekende dit verslag uit zijn hoofd kende, maar nieuwsgierigheid was niet zijn sterkste punt. Hij zwol als een cobra en staarde triomfantelijk naar ons, wier beurzen hij van plan was te lichten.

'Ik wil graag mijn collega, mevrouw Donaldson, aan jullie voorstellen,' zei hij.

Terwijl de huishoudster naar voren kwam, haalde Titch een doos uit de kofferbak van de Ford en verdween daarmee in de richting van het huis.

Dan en zijn vrouwelijke 'collega' merkten dat nauwelijks op. Ze hadden slechts aandacht voor Bachhuber als was hij een stoofschotel van rundvlees en niertjes.

'Zit u in het motorwezen?' vroeg Dan.

'O nee, verre van dat.'

Ik wilde tussenbeide komen, maar hij keek me aan alsof ik een blaffende hond was. 'Wat een prachtige propeller,' zei ik.

'Bespreek het met je echtgenoot,' zei hij, maar ik was degene die dit 'geschenk' moest weigeren. Glimlachend kroop en kwispelde ik. Ik zei dat we hem graag zouden willen hebben, maar dat we geen plek hadden om hem te stallen. Ik kotste van mezelf. 'Het zou een misdaad zijn,' zei ik, 'hem aan regen en wind bloot te stellen.'

Dan wendde zich tot Bachhuber. 'Wat voor voertuig hebt u?'

'Gewoon een fiets,' zei Bachhuber. 'Een Malvern Star.'

Toen verkondigde Drieste Dan dat hij Sir Hubert Opperman persoonlijk had gekend. 'Oppy' had op een Malvern Star de beroemde rit Parijs-Brest-Parijs gewonnen.

'In 1931,' voegde de buurman eraan toe.

Dan was even in de war. 'Ik was een makker van Tom Finnigan. Ooit van hem gehoord?'

'Nou en of,' zei Bachhuber. 'Meneer Malvern Star zelf.'

'Begon zijn zaak op Glenferrie Road.'

'Ja, op nummer 58.'

Dan zocht naarstig in zijn portemonnee en veranderde vervolgens van gedachten. 'Ga uw fiets eens halen,' beval hij. 'Ik wil 'm wel eens zien.'

'Het is een oud bakkie.'

'U zult er geen spijt van krijgen, Bachhuber.'

En daar ging de onnozele, nog steeds met zijn theedoek, over de gevallen herfstbladeren via de oprit naar de straat. Op de nok van het huis stond een rij stomme kippen.

'Pa,' zei ik.

'Wind je niet op. Tjongejonge.'

‘We zijn blut, pa.’

Mevrouw Donaldson kwam haastig met nog meer snoepjes, chique chocolaatjes van Darrell Lea. Ik moest ze aannemen.

‘Jullie gaan toch niet hier een bedrijf beginnen?’ zei Dan. Hij stond op de treeplank, met zijn rug naar me toe en begon zijn witte olifant los te maken. ‘Jullie hebben niet eens een brug. Jullie hebben geen benzinepomp. Waarom hebben jullie me niks gezegd?’

‘We wilden u niet om geld vragen,’ zei ik. ‘U hebt uw eigen problemen.’

Dat liet hij zich niet zomaar zeggen. ‘Wat voor problemen?’ snauwde hij me toe. ‘Ik heb helemaal geen problemen. Ik doe niet zoals sommige mensen. Ik begin geen zaak zonder ervaring. Ik ga er niet stiekem vandoor om mijn vader te beconcurreren.’

‘U was met pensioen gegaan, zei u.’

‘Jullie moeten niet zo achterbaks doen,’ zei hij.

‘We hadden uw telefoonnummer niet.’

‘Ziet die knul zich als Ford-dealer? Op deze plek? Met vijf pond op de bank? Snappen jullie het dan helemaal niet? Denken jullie soms dat ik geen contact meer heb met die kerels bij Ford?’

‘Ze zijn bezig de aanvraag te beoordelen. Die hebben we ingediend.’

‘Ze weten niet wat ze met jullie aan moeten,’ zei Dan. ‘Ze zeiden: “Dan, fluit je hond terug.”’

‘Ik wil niet dat u uw zoon een hond noemt.’

Dat was niet de juiste manier om Dan aan te spreken, maar gelukkig kwam Bachhuber terug met zijn fiets en dat nam al zijn aandacht in beslag.

‘Ik ben een liefhebber van fietsen,’ verkondigde mijn schoonvader, terwijl hij een touw om zijn arm wikkelde. ‘Nou en of. Ik heb zelf een fiets gehad.’

‘Ja,’ dreunde de arme kerel op, ‘u nam altijd een Malvern Star mee in uw vliegtuig.’

‘Zeg, luister eens naar me.’

De buurman glimlachte gewillig.

‘Ik geef je veertig pond voor de fiets en dan kan ik jou net zo’n Ford Customline bezorgen als die daar. Wat zeg je daarvan? Ik woon hier niet ver vandaan. Als je een probleem hebt, ben ik binnen de kortste keren hier.’

‘Ja, maar ik heb iets voor u meegebracht, meneer Bobs.’

De buurman had in de mand een prachtig oud boek. Op het omslag stond een vergulde afbeelding van een oud vliegtuig en een titel als ‘Aeronautica’ behalve dat het in een of andere buitenlandse taal was. Natuurlijk wilde Dan het hebben, maar hij deed een stap achteruit, met zijn handen omhoog. ‘Ik kan tot vijftig gaan voor de fiets.’

De buurman hield het boek als een bijbel tegen zijn borst. ‘Ik kan niet autorijden.’

‘Dat zal ik je leren.’

‘Ik ben prima zo.’

‘O ja?’ vroeg Dan en ik herkende die gemene ondertoon. ‘Wat doe je voor de kost?’

‘Ik ben onderwijzer.’

Dat was het moment waarop Dan zijn interesse verloor. Ik had dit vele malen eerder meegemaakt. Hij klom op de treeplank en maakte het laatste touw los. Hij tilde de propeller op, draaide zich kreunend om en dwong de arme kerel hem aan te pakken. ‘Wat ben je?’

‘Onderwijzer.’

Meneer Bachhuber moest knielen om de propeller in het gras te zetten. Hij wees op het koperen omhulsel dat ooit óf met schroeven bevestigd óf met klinknagels gesoldeerd was geweest en vervolgens deskundig gladgemaakt. ‘Schitterend werk.’

Dan lachte besmuikt achter zijn hand, een beledigend, voor iedereen zichtbaar gebaar.

‘Een echte schoolfrik.’

‘Ja, dat ben ik.’

‘En daar op het dak zijn jouw kippen?’

‘Ik vrees van wel, ja.’

‘Die kun je nu niet meer hier laten loslopen, nu er kinderen zijn. Maar dat zal hun moeder vast al gezegd hebben, nietwaar, moedertje? Dat is onhygiënisch. Heb je ooit eerder kippen gehouden? Nee? Je moet namelijk de vleugels kortwieken, maat.’

‘Ja, maar daar ben ik niet toe gekomen.’

‘Elke idioot kan dat. Je hebt alleen maar een schaar nodig, en toevallig heb ik die.’

Toen ik protesteerde, richtte hij zijn ongenoegen tot mij. ‘Wat voor moeder ben jij?’

Ik hoorde de achterdeur slaan. Titch kwam terug zonder te weten dat ik zijn vader boos had gemaakt. Ik had beloofd nooit meer ruzie met Dan te maken, maar nu kon het me niet schelen. ‘Als meneer Bachhuber hulp nodig heeft bij zijn kippen,’ zei ik, ‘wil ik hem met alle plezier assisteren.’

‘Kun jij dan kortwieken?’

Ik lachte hem regelrecht in zijn gemene smoel uit.

‘Pa,’ zei Titch, ‘het spijt me, maar we kunnen de propeller niet gebruiken.’ Dit was nieuw. Ik kon wel huilen van blijdschap.

‘Jochie, je hebt een bakem nodig. Je kunt nog zo graag een Ford-dealer willen zijn, maar niemand die je ziet. De propeller is verkoopbevorderend, zoals dat heet.’

‘Ik kan het me niet veroorloven,’ zei Titch.

‘Vijftien pond? Natuurlijk kun je je dat veroorloven. Je wilt toch dat men weet dat je een zaak hebt? Je wilt toch dat er in de stad over je gepraat wordt? En als je hem van de gemeente weg moet halen, dan graaf je gewoon een gat in de voortuin.’

‘Volgens je vader hebben zijn maten bij Ford onze aanvraag afgewezen.’

‘Je had niet achter mijn rug om naar Ford moeten gaan,’ zei Dan. ‘Ze weten niet wat ze met jou aan moeten. Denk je nu echt dat Ford jou hier een bedrijf laat opzetten? Op een plek als deze?’